

Къыблэм ихэбзэгъэуцухэм язэIукI

Къыблэ-Урысые Парламент Ассоциацием (ЮРПА-м) ия XXXVII-рэ Конференциеу Адыгеим щыклорэм хэлажъэхэрэм видеозэпхыныгъэ шыкӀэм тетэу Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат шлуфэс къарихыгъ.

Республикэм и Лышъхъэ ипсалъэ къызэрэщыхыгъэщыгъэмкӀэ, джырэ лъэхъаным парламентыр хэбзэгъэуцу ыкӀи политическэ къэралыгъо плошадкэ шъхалэу щыт, апшъэрэ мэхъанэ ащ ил. Хэгъэгум зэхьоклыныгъэшлукхэр фэшлыгъэнхэмкӀэ шэпхъэ-правовой базэр ащ къеты, хэбзэгъэуцу къулыкъухэр анахь шлогъэ ин зилэ амалхэм ащыщхэу мэхъух социальнэ-экономикэ программэхэм язэшлохынкӀэ, къэралыгъом общественнэ хэхьоныгъэу ышлыштым епхыгъэ гъогур гъэунафыгъэнымкӀэ, цыфхэм ящылакӀэ нахьышлукъу шыгъэнымкӀэ.

«Къыблэ-Урысые Парламент Ассоциацием къыгъэщыпкӀэ-

жыгъ обществэмрэ къэралыгъомрэ ящылакӀэу ар зэрэщытыр, Урысыем и Къыблэ ишъолъырхэмкӀэ анахь мэхъанэ-шхо зилэ хэбзэгъэуцу лфхъабзэхэм атегушылэгъэнымкӀэ шлогъэшхо къэзытырэ лъэныкъоу хъугъэ», — **къылуагъ Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ.**

Къумпыл Мурат къызэрэщыхыгъэщыгъэмкӀэ, Ассоциацием лф зишлэрэ илъэсхэм къаклоцӀ политикэ мэхъанэ зилэ хъугъэ-шлэгъабэ щылагъ, хэгъэгуми, дунаими социальнэ-экономикэ зэхьоклыныгъэ инхэр афэхъугъэх. ЮРПА-м хэхъэрэ шъолъырхэм яхэбзэгъэуцухэм мэхъанэшхо зилэ лфшлэн зэшлуахыгъ, стратегическэ лфгыгъохэм язэшлохынкӀэ нахь къекӀунэу

щыт амалхэр къэгъотыгъэнхэмкӀэ, законхэу цыфхэм ящылакӀэ нахьышлукъу шыгъэным фытегъэпсыхъагъэхэр штэгъэнхэмкӀэ бэ агъэцэкӀагъэр.

«Ассоциацием тегъэпсыхъагъэу шлуагъэ къэзытырэ зэдэлэжъэныгъэу азыфагу илӀым диштэу хэбзэгъэуцунымкӀэ политикэу пхырашъырэми ифэмэбжымэшлукъу щылэныгъэм къытырихъагъ, тиреспубликэ социальнэ ыкӀи экономикэ хэхьоныгъэ ышлынымкӀэ, хэгъэгум и Президентэу Владимир Путиным къыгъэуцугъэ пшъэрылӀхэр зэшлохыгъэнхэмкӀэ амалышлукъу ар хъугъэ», — **къылуагъ Адыгеим и Лышъхъэ.**

ИкӀэухым Къумпыл Мурат къыхыгъэщыгъ ЮРПА-м ия

XXXVII-рэ Конференциеу лфшлэн фэхъугъэ кӀэуххэм политикэ, экономикэ ыкӀи социальнэ зэхьоклыныгъэхэр щылэныгъэм фэшлыгъэнхэмкӀэ, Урысые Федерацием ишъолъырхэм япарламентхэм ыкӀи япарламентариехэм азыфагу илӀ зэдэлэжъэныгъэм зегъэушъомбгъуэнымкӀэ яшлуагъэ къызэрэ-кӀоштым ицыхъэ зэрэтелӀыр.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэм ЮРПА-м и Конференциеу тхьамэтагъор щызэрихъагъ. Ассоциацием хэтхэр хабзэм ифедеральнэ къулыкъухэм къафэклорэ джэпсэлъэ заулэхэм ахэплӀагъэх. Ахэр зыфэгъэхьыгъэхэр лъэкпъ щынэгъончъагъэм, мобилизацием къыхиубытагъэхэм лэпылэгъу ятыгъэным, хэдзынхэмкӀэ фитыныгъэу щылэхэм, сатыу зэфыщытыкӀэхэм, общественнэ ыкӀи политикэ лфшлэным, бюджетым, хэбзэлӀаххэм ыкӀи угъоинхэм, предпринимательствэу цыкӀумрэ гурытымрэ, псауныгъэм икӀэухъумэн, зекӀоным, гъэсэныгъэм, культурэм, чыгулэжъы-

ным, чыопсым икӀэухъумэн япхыгъэ лфгыгъохэр ары.

Ащ дакӀоу парламентариехэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм инициативэ заулэмэ адырагъэштагъ. Ахэр зыфэгъэхьыгъэхэр Федеральнэ законэу «Товархэр, фэло-фашлэхэр къызэрэзылӀагъахъэхэрэм, къэралыгъо ыкӀи муниципальнэ фэныкъоныгъэхэм япхыгъэ контрактнэ системэм яхьылӀагъ» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэр, Урысые Федерацием и Бюджет кодекс, Урысые Федерацием къэлэгъэпсынымкӀэ и Кодекс, хэбзэгъэуцу акт заулэмэ, шлокӀ зимылэ медицинэ страхованиемкӀэ чыплэхэм зэфалъэгъужьын фэе расхэтхэм, джащ фэдэу ны мылӀкур агъэфедзэу цыфхэм зычӀэсыщтхэ унэхэр къызӀэклӀагъэханхэм иамал щылэныгъэм щыпхырыщыгъэнымкӀэ улпӀэкӀун лфшлэныр зэрэзэхэ-щагъэм зэхьоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэр ары.

АР-м и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу
Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

ДЕНЬ ОТКРЫТЫХ ДВЕРЕЙ В АГУ

КъулыкъушIэ хъущтхэм япсэукI

Урысыем и Улэшгъэ КIуачIэхэм къулыкъур ащызыхъышт нибжьыкIэхэм ябжыхъэ дзэ дэщыгъо шэклогъум и 1-м рагъэжыагъ, чIыплэ чыжъэхэм къарыкIыхэрэр зыщаугъоихэу охътэ гъэнэфагъэрэ зыдэсыхэрэм тычылагъ, япсэукIэ зэдгъэшагъ.

Мы илъэсым дзэ дэщыгъор мазэкIэ ыуж кIынэнэу хъугъэ. Владимир Путиним иунашъокIэ «частичнэ мобилизациер» зыщыкIорэ лъэхъаным дзэ комиссариатхэм ялофшIэн къямыхы-лъэкIыным фэшI дзэ дэщын кампаниер мазэкIэ зэкIахъагъ.

Мобилизацием къыдыхэлъытэгъэ Iофтхъэбзэ шъхъалэхэр зэшIахыгъэх, джы дзэ къулыкъум епхыгъэ IофшIэныр зыпкытэу зэрэрагъэкIокIырэм зы-

образованиехэм ядзэ комиссариатхэм къарашырэ нибжьыкIэхэр мы чIыплэм щаугъоих.

— Адыгеим икIынышъ, дзэ къулыкъур зыхъыштхэр зэкIэ мыщ къырашалIэх, — къелуатэ ащ. — Къызэрэсыгъэхэм тетэу температурэр ашы, коронавирусыр ялэмэ экспресс-уплъэ-кIуныр афашIы, дактилоскопическэ регистрациер ыкIи япсихологияе изытет епхыгъэ тестированиер арагъэкIух.

«Мы уахътэм ехъулIэу республикэ дзэ комиссариатым зыщаугъоихэрэ ипункт къулыкъум ащэшт нэбгырэ 36-рэ дэс. Мыхэр командирэу зтеуыгъэх: зыхэр — Лъэпкъ гвардием идзэхэм, адригIур УФ-м зыкъэухъумэжынымкIэ и Министерствэ идзэ частхэм ащэштых. Тыгъуасэ зичэзыу къэсыгъэ купыр гъогу техъагъ».

щыдгъэгъозэнэу къулыкъур зыхъыштхэр зыщаугъоирэ пунктэу АР-м идзэ комиссариат илэм тыгъуасэ тычылагъ. Гъогу техъащт нибжьыкIэхэм ащыштхэм гушылэгъу тафэхъугъ, зыщаугъоихэрэ пунктым щыIэкIэ-псэукIэу щырялэр зэдгъэлъэгъугъ ыкIи ежъхэм яшIошIхэр къядгъэлотагъэх.

АР-м идзэ комиссариат дзэ къулыкъум ащэштхэр зыщаугъоирэ ипункт ипашэу Валерий Николаевым къызэриIуагъэмкIэ, республикэм имуниципальнэ

Мы пунктым дэсыфэхэ дзэ частэу N 13714-м ащэхэзэ мафэм щэ агъашхэх. Шапхъэхэм къызэрэдальтэрэмкIэ, къулыкъушIэ пэпчъ уахътэм елпытыгъэу шъуашэкIэ зэтырагъэпсыхъэх, чIэгъчIэлъхэр, мзэ 12-м къыкIоцI зызэратхъакIышт пкыгъохэр зыдэлъ Iалъмэкъхэр, нэмыкIхэри аратых.

— Мы уахътэм ехъулIэу республикэ дзэ комиссариатым зыщаугъоихэрэ ипункт къулыкъум ащэшт нэбгырэ 36-рэ дэс, — къелуатэ Валерий Никола-

евым. — Мыхэр командирэу зтеуыгъэх: зыхэр — Лъэпкъ гвардием идзэхэм, адригIур УФ-м зыкъэухъумэжынымкIэ и Министерствэ идзэ частхэм ащэштых. Тыгъуасэ зичэзыу къэсыгъэ купыр гъогу техъагъ.

АР-м идзэ комиссариат зыщаугъоихэрэ пунктэу хэтыр журналистхэм къэтплыхъагъ. Апэ тызэрыхъагъэр кIалэхэр зыщычъыехэрэ унэр ары. Мыщ къэбзэрымэр къиоу зэлухыгъ, зы пкыгъо лые тыди теплъэгъоштIэп, зы шапхъэм тетэу шъхъантэхэр гъэтылыгъэх. Мы унэм кыгот пчъэм тызехъэм, дзэ комиссариатым професиональнэ кыхэхынымкIэ илофшIэу Наталья Рачек ныб-

жьыкIэхэм тестированиер аригъэшIызэ тылуклагъ.

— «Прогноз» зыфалорэ методикэмкIэ уплъэкIуныр сэшIы, — ело ащ. — Мыщ ишIуагъэкIэ къулыкъум ащэштхэм инервнэ-психическэ зыпкытыныгъэ кыхэхдгъэщын тэлъэкIы.

Дактилоскопическэ уплъэкIуныр зэрэзэхэщагъэр къытфилотагъ ыкIи нэрылэгъу къытфишIыгъ дзэ комиссариатым иотделение ипашэ илэпылэгъоу Валерий Панаценкэм.

Нэужым дзэ къулыкъум ащэштхэм ащыштхэм гушылэгъу тафэхъугъ.

Артем Круцъ, илъэс 22-рэ ыныбжъ, Красногвардейскэ районым къыкIыгъ:

— Мыщ дэс кIалэхэм тыгъуаси, непи къэкIуагъэхэр ахэтых. Сэ мэфэ заулэ хъугъэ сызыщылэр. Арышъ, къэслон сплъэкIышт дзэ пашэхэр дэгъоу къызэрэддзэкIохэрэр, тищыкIэгъэщтыр сыд фэдэрэ лъэныкъокIи игъэкIотыгъэу къытфилуатэ, къыдгурагъало. Мафэм щэ тагъашхэ, сызэрэщымыгугъыгъэу пстэури къычIэкIыгъ. Ары пакIошъ, о узыффэе стырыпсыр къыхэхын амал щыл, ау нэмыкI чIыплэу тыздащэщтым зэрэщытхэтыр сшIэрэп.

Артем къызэриIуагъэмкIэ, дзэкIолI шыпкъэ зэрэхъугъэр джыри икIоу зэхышIагъэп. Ау пытэу ищыхъэ зытэльэу къыхигъэщыгъэр зэрифэшъуашэу къулыкъур кыхынышъ, амал зэриIэкIэ ихэгъэгу кыуухъу-мэнышъ къызэригъэзэжы-щтыр ары.

МыекIуапэ щыщ Артур Кашукчанян мы уахътэм зыдэщылэ чIыплэр ыгу зэрэрихы-рэр, къэбзэныгъэу, рэхъатныгъэу чIэпыр шапхъэхэм адиштэу зэрэщытыр къыхигъэщыгъэх. Сыд фэдэрэ лъэныкъокIи дао имылэу къылуагъ.

— МыекIуапэ индустриальнэ техникумыр псэопъэшIын IофхэмкIэ къызысэхуым, — къелуатэ кIэлэ нибжьыкIэм, — Родинэм ыпашъхэ пшъэрылэу щысиIэр згъэцакIэмэ сшIо-нэу дзэ къулыкъум ськIо-нэу исхъухъагъ.

Шъугу къэдгъэкIыжын, мыгъэрэ бжыхъэ дзэ дэщыгъом унашъоу щылэмкIэ Адыгеим щыщ нибжьыкIэ 400 фэдиэмэ къулыкъур ахышт. Республикэ дзэ комиссариатым дзэм дэщыгъэнхэмкIэ ыкIи ухъазырыгъэнхэмкIэ отделим ипашэу Виталий Лебедевым къызэриIуагъэмкIэ, дашын фэе пчъагъэм щыщэу нэбгыри 150-рэ фэдиыр къулыкъум кIогъахэх.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Іэнэ хъураер

Поэтиер идунэе фэбагъ

Усаклоу, журналистэу Бэгъ Нурбий кызыхъугъэр шэкогум и 18-м ильэс 85-рэ хъугъэ. Ежъ кытхэмытыжъми, ипоэтическэ гушъхэлэжыгъэу кытфыщинагъэм ар тщигъэгупшэрэп, сыдигъуи ыцлэ шлуклэ рало.

Поэтическэ іофшлэгъэшхо зилэ усаклоу Бэгъ Нурбий ильэс 30-м ехъурэ гупшысэу ылэжыгъэр итхылъхэм кылуатэ, лъэпкъ гумэки-гуклэгъу зыхэлъыгъэу, нидэлъфыбзэр лъэшэу зиклэсагъэу ыки цыфхэр зилъэплагъэу зэрэщытыгъэр къаушыхъаты. Усаклом итворчествэ идеянэ кыуачлэу пкырылым тилитературовед-критикхэу К. Шашлэм, Р. Мамыим, нэмыкхэм и осэшлэу фашыгъ. Щэч зыхэмылгыр, Бэгъ Нурбий сэнаушыгъэ къодыуе шымытэу, усэн зэчыир Тхэм кызыэрэритыгъагъэр, ар кыгъэшпыпкъэжъэу адыгэ литературэм іофышхо зэрэшилэжыгъэр ары.

Гуманитар ушэтынхэмклэ Адыгэ республикэ институтэу Кларэщэ Тембот ыцлэ зыхы-рэмрэ АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэрэ зэгъусэхэу зищылэ-ныгъэ поэзиер фэзыгъэшхошэ-гъэ Нурбий кызыхъугъэ мафэм ехъуллэу Іэнэ хъурае тхылъеджаплэм шыфызэхашэгъагъ.

Мафэки зэхажьхэм хэлэжыгъэх гуманитар ушэтынхэмклэ Адыгэ республикэ институтым іофышлэхэр, Адыгэ къралыгъо университетым, Адыгэ клэлэгъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусен ыцлэ зыхырым яшлэныгъэлэжыгъэр, яклэлэгъаджэхэр, студентхэр, Лъэпкъ тхылъеджаплэм іофышлэхэр, журналистхэр ыки ежъ усаклом иунагъо — ишъхэгъусэу Симэ, ыпхъоу Сусанэ, ыкхъоу Адам ыки ахэм ясабийхэр.

Тхылъ къэгъэлъэгъонэу «Гугъэр кыщэжъэ кушъаплэм» зыфілорэм Бэгъ Нурбий итхылъ зэфэшъафхэр, гъээт, журнал тхыгъэхэу ыкхэлэмыгъэ кыпы-кыгъэхэр, нэмыкхэм итворчествэ кырауаллэхэрэр шыолъэгъух. Ар ыгъэхъазырыгъ Лъэпкъ тхылъеджаплэм краеведениерэ лъэпкъ литературэмрэклэ іофышлэу Айтэчыкхъо Рузан.

Литературнэ мафэкир шлуфэс гушылэ клэкилэ кызылэуи-хыгъ тхылъеджаплэм іофышлэу Кучмэз Аминэт.

Іэнэ хъураер зерищэгъэ филологие шлэныгъэхэмклэ докто-

рэу, профессорэу, гуманитар ушэтынхэмклэ Адыгэ республикэ институтым иотдел ипашэу Щэ-шлэ Шамсэт.

Я 60-рэ ильэсхэм аклэм ыки я 70-хэм адыгэ литературэм творческэ клочаклэхэу, гугъэлэ инхэр зерапхыгъэу кыкхэжыгъэхэм Бэгъ Нурбий зэрэщытыгъэр, Теуцожь районымклэ къуаджэу Нечерэзые кызыэрэщыгъэу, мэкъумэщ техникумр кылухи, зоотехникэу зы ильэсрэ колхозым іоф зэрэшилэагъэр, ау ащ ымыгъэгупсэфэу Адыгэ клэлэгъэджэ институтым филологиемклэ іфакультет зэрэщэджагъэр, іклэсэ адыгэ гушылэм, лъэпкъ гупшысэм афэклонымклэ ащ амал кызыэрэритыгъэр Шамсэт кылуагъ. Пэнэжыкхъое гурыт еджаплэм ильэсищэ клэлэгъаджэу іоф зыщылэгъэ нэуж хэку гъээтэу «Социалистическэ Адыгеим» рагъэблагъи, 1967 — 1993-рэ ильэсхэм гъээтэу илитературнэ іофышлэу, іотделым ипашэу іоф зеришлагъэм, клэлэ-цыкълэхэм апае журналэу «Жыгъобыным» іредакторэу зэрэщытыгъэм аналэ тыраригъэдзагъ. Шамсэт мэхъанэ ритыгъ, усакло хъушт Нурбий янэшыпхъоу Бэрэтэрэ Хъабидэт ыки ежъ янэ пчынаоу зэрэщытыгъэм, клалэм ыгу творчествэм ахэм

зэрэфаузенкыгъэм. Джащ фэдэу Нурбийклэ институтым зыщэджэ-гъэ ильэсхэр гупшысэ кыкълуа-плэу, гудэчыгъор кызыфэклуа-гъэу ылытагъ, куп шлагъоу а уахътэм зэрэзэхэтыгъэхэр — Нурбий, Къуекхъо Налбий, Щэшлэ Казбек, Хъут Шамсудин ыки мы уахътэм кыщыхэщыгъэхэ усаклохэу Нэхэе Руслъан, Къумпыл Къадырбэч ацлэ кырылуагъ. Ау сыд фэдизэу, зэныбджэгъу-зэлэгъухэми, мыхэм япоэтическэ гупшысэ зэрэзэфэшъафыр, зэрэгъэшлэгъоныр, хэти ежъ ицыф шыклэ-гъэпсыклэ игушылэ зэрэтешлыкыгъэр Щэшлэ Шамсэт клігъэтхыгъ.

Филологие шлэныгъэхэмклэ докторэу, институтым литературэмклэ іофышлэ шъхалэу Бэгъ Нурбий зыныбджэгъу дэдагъэу, дэгъоу зышлэщыгъэ Мамый Руслъан купэу зэхэтыгъэхэу Хъут Шамсудинэ иунэ цызылуклэщыгъэхэм азыфагу цыфыгъэу, гуклэгъоу илыгъэм кыащыуцгъ. Зэрэзэлулэхэрэм нэбгырэ пэпчэ игупшысэ кы-рыгъэблэу, акыыл-гупшысэр ренэу кызыраготыгъэр Руслъан клігъэтхыгъ. Бэгъ Нурбий творческэ лэжыгъэ дахэ кы-зэригъэнагъэм ар кыщыуцгъ, иусэхэм альпсэр адыгэ жэрыло творчествэр арэу зэрэщытыр,

Нурбий лъэпкъ фольклорыр дэгъоу ышлэу, іклэсэу, фэлэп-ласэу зэригъэфедэгъэр кылуагъ. Бэгъ Нурбий цыф хъалэлэу, гу къабзэу зэрэщытыгъэр итворчестви кыкхэщэу ылытагъ, ипоэтическэ тхылъхэм ацлэхэри шлэм кыфэджэх, иусэ сатырхэу Мамыим кыпчыгъэхэри шлур зылэжырым шлуклэ улэгъокы-жыныр кызырашилорэм зэхажьхэм хэсхэм гу лъаригъэтагъ. Нурбий иусэ-романэу «Мэшлэчлэ мыкълуас» зыфілоу лъэпкъ гупшысэ инхэу — Кавказ заор ыки адыгэ къуаджэхэр хычлэгъ зэрэхъугъэхэр кызылуатэрэр, ілэлэсэгъэ ин зыхэлъэу кы-хигъэщыгъ.

Бэгъ Нурбий иусэ-романэу «Мэшлэчлэ мыкълуас» зыфілорэр авторым кылуатэрэмкли, гупшысэу хэлъымкли ытхыгъэ пстэумэ зэранахэ лъашым, адыгэ бзылфыгъэм идэгъугъэ — лъэплагъэ гъэшлэгъон дэдэу кыщыригъэлъэгъукыгъэу зэрэщытым япхыгъэу псэлъэ игъэ-клотыгъэ кышылгъэ филологие шлэныгъэхэмклэ кандидатэу, АКЪУ-м адыгэ филологиемрэ культурэмрэклэ іфакультет иде-канэу Хъамырзэкхъо Нуриет.

Тарихъ шлэныгъэхэмклэ докторэу, гуманитар ушэтынхэмклэ Адыгэ республикэ институтым

тарихъымклэ иотдел ипашэу Ацумыжъ Казбек гуфэбагъэ хэлъэу кыгушылэагъ. Бэгъ Нурбий журналист іофшлэнышхоу ильэс 20-м ехъум ышлагъэми, усэн-тхэными цыфышлэм ыпсэ ифабэ зэрэхэлъыр шысэхэмклэ клігъэтхыгъ.

Филологие шлэныгъэхэмклэ докторэу, институтым фольклорымклэ иотдел ипашэу Цуекхъо Нэфсэт игушылэ анахъэу зыфэгъээгъагъэр Нурбий итворчествэ фольклор лъапсэ зэрилэр, ацклэ усаклом лъэпкъ литературэм хажъо зэрэшилыгъэр ары. Джащ фэдэу ар Нурбий цыф шыабзэу, іэдэбзэу, гуклэгъоу зэрэщытыгъэм кыащыуцгъ, кыгъэ-шлагъэр маклэми, Нурбий творческэ лэжыгъэу ілэр зэрэбэр кыхигъэщыгъ, игупсэ цыфхэм, иунагъо псауныгъэклэ афэлъэ-луагъ.

Іэнэ хъураем хэлэжыгъэ шлэныгъэлэжыгъэм, егъэджакохэм Нурбий ипозие лъэныкыуабэклэ гъээзагъэу кыралотыкыгъ. А зэклэм пшлэш агъэхъуштыгъ Бэгъ Нурбий Тхэм кыкхылъ-хэжъэ акылыр, зэчыир зери-мыгъэхъаулыгъэр, ицыфыгъи, игуклэгъуи, фэблэныгъэ инэу шылэныгъэм фырилагъэри зэрэ-лэагъэхэр.

МАМЫРЫКХЪО Нуриет.

Адыгеим щыщ врач куп Геническэ районым щы

Херсон хэкумклэ Геническэ районым исхэм Іэпылэгъоу аритырэр Адыгеим кызытыригъэуцорэп. АР-м и Лы-шъхэу Къумпыл Мурат япашэу ащ фэдэ іофтхъабзэхэр агъэцаклэх. «Единэ Россием» ишьолыыр къутам ары ахэм язэдегъэштэн фэгъэзагъэр.

Клэлэеджаклохэмрэ клэлэцыкълу ыгыплэхэм ачлэс сабийхэмрэ медицинэ уплэкълунхэр язышыллэхэшт бригадэр Геническэ районым клуагъэ.

Педиатрическэ бригадэм хэжъхэ врачы 7 (педиатр, хирург, невролог, УЗИ-мклэ врач, психиатр), медицинэ психологыр, гурыт медицинэ іофышлэ 4.

Медицинэ іофышлэхэм транспорти ящыклэгъэ оборудованиери (УЗИ-р, электрокардиографиемклэ аппаратыр, нэмыкъл пкыгъохэр) ялэх.

Адыгеим специалистхэм Геническэ районым игу-рыт еджаплэхэмрэ іклэлэцыкълу ыгыплэхэмрэ зэра-гъэцэклэжыгъэхэр, спорт Іэмэ-псымэхэр кызыращэ-фыгъэр, клэлэцыкълу джэгуплэхэр зэрагъэпсыгъэр, транспорт, инженер инфраструктурэм іпсэуалэхэр зыпкъ зэрэрагъэуцожыгъэр шлугу кыэтэгъэклыжы. Адыгеим имедикхэм Геническэ районым исхэр дис-пансеризацием кыкхырагъэубытагъэх, ящыклэгъэ Іэ-пылэгъур цыфхэм арагъэгъотыгъ. Геническэ районым щыщ клэлэцыкълу 400-м ехъумэ ыки Донбасс кыкы-гъэ клэлэцыкълуи 100-мэ тиеспубликэ зыцагъэлсэ-фыгъ. Іоныгъом и 1-м ехъуллэу Геническэ районым игурыт еджаплэхэм япэрэ классхэм арыхъагъэхэм шлухъафтынхэр афашыгъэх. Хэушъхъафыкыгъэ дзэ

операциер заублагъэм кыщегъэжыгъэу Адыгеим шлушлэ Іэпылэгъоу тонн 200-м ехъу Геническэ районым аригъэцагъ.

Мобилизацием кыкхыубытагъэхэм, гуфаклохэм, контрактникхэм ыки ахэм яунагъохэм атэгъэпсыхъэ-гъэ іоф гъэнэфагъэхэр Адыгеим щызырахъэх. Респу-бликэ ахъщэ Іэпылэгъур пстэуми кылуагъ. Дзэ ком-миссариатым изаявкэхэмклэ хылыгъэхэр зэрагъэулух. Адыгеим лъэпкъ Іэшлагъэхэмклэ и Ассоциацие, АР-м ис бзылфыгъэхэм я Союз, колледжхэмрэ апшэрэ еджаплэхэмрэ ястудентхэм ошхыр зыпхырымыкы-рэ плащхэр, дзэ кыулыкыушлэхэр зыщычыгъэхэр дзыо-хэр адых. Мобилизацием кыкхыубытэгъэ унагъохэм Іэпылэгъу афэхъух. Ахэм яклэлэцыкълухэр ыпклэ хэмы-лэу гурыт еджаплэхэми колледжхэми ацагъашхэ, клэлэцыкълу ыгыплэм клорэ сабийхэм яфэлэ-фашлэхэм атефэрэ уасэр ны-тыхэм арагъэтырэн.

Щыф лыбланэхэр зыдэс къуадж

Хы Шуцлэ лушъом щылэ шапсыгъэ къуаджэхэм анахь инэу Агуй-Шапсыгъэ загъэпсыжыгъэр илъэси 150-рэ зэрэхьурэр джырэблагъэ хигъэунэфыкыгъ.

Мы псэуплэм ыцлэ изы лахъэу Агуим кыкыгъэр непэ кызнэ-сыгъэм зэтыралотыкы, зым «щыф лыблан» ело, адрэм «къушъхъэхэм ахэс къуадж» ело, «лэгум илтым фэдэу олъэгъу» кыизгэкыгъэрэм уарехьыллэ. Егъашлэм адыгэхэр зыдэсыгъэ къуаджэм ыцлэ мызэу, мытлоу зэблахъугъэми, апэ Агуй ыцлагъ, етланэ Карповкэ хъугъагъэ, Куйбышевкэ ыцлэуи щытыгъ, етланэ Агуй-Шапсыгъэ хъужыгъэ, ащ дэхэм ячыгужъ шу-лъэгъоу фырылэр, яхабзэхэм шхъэклагъэ зэрафашыгъэр зэхьокыгъэ хъугъэп.

Агуй лэжъэкло кызырыклоу дэхэми, заом иветеранхэми, къэралыгъо ыкли общественнэ лофышлэхъоу, шэныгъэлэжъэу, краеведэу, къэшъокло ыкли спортсмен цэрылоу, клэлэгъаджэу, врачэу, музыкантэу кыидэкыгъэхэми арегъушхо. Лъэкпъ зэфэшъхъафыбэ, нэбгырэ мини 2 фэдиз, непэ ащ щэпсэуми, адыгэхэм ятарихъ, ялэпкъ хабзэхэм шхъэклагъэу афашыгъэр, хъаклэм хьалэлэу зэрэпэ-гъокыгъэрэ чланэгъэхэп.

— *Агуй-Шапсыгъэ мыщ къэмытлысыз, Кавказ заом ыпэклэ, къоджэ 8 щысыгъ, —* къеуатэ мыщ щыпсэоу, илъэсыбэ хъугъэу краеведением пылъ Алэлэ Хьасан. — *Ахэр иныгъэхэп, зы ллакъо кыитекыгъэхэр ары адэсыгъэхэр. Абрэджэ там, Шъэджэщыгъэ там, Еклогъэ там, Хьорэхъо там, Хьунэ там, Цуигъхъэ-хъабл, Хэшыкыгъэхъабл, Гьонэжыкыгъэхъабл ацлагъэхэр. Зэрэхьурэмклэ, шапсыгъэу апэ мыщ къэ-тлысыжыгъагъэхэр Абрэджэхэр, Шъэджэ-щыгъэхэр, Еклогъэхэр, Хьорэхъо-хэр, Хьунэхэр, Цуигъ-*

хъэхэр, Хэшыкыгъэхэр ыкли Гьонэжыкыгъэхэр ары. Непэ къуаджэ дэхэр Еклогъэхэр Хьунэхэр. Илъэс пчъагъэклэ узкклэ Гьонэжыкыгъэхэр къэзыбгынэгъэгъэ Шъэджэщыгъэ ллакъом текыгъэхэр. Абрэджэ ыкли Чэтэщылэ лэжъауацлэхэм непэ Адыгеим уащылэклэ. Гьонэжыкыгъэхэм атекыгъэхэр ащи исых, Тыркуеми ибгъотщытых. Гухъэкли, лэжъауабэхэр щылэжыгъэхэр.

Агуй-Шапсыгъэ дэхэр ыгъэгушлэхъу хэхъоныгъэ инхэр ешых. Гурыт еджаплэ, клэлэцыкы-кы ыгыплэ, культурэм зыщы-пылъхэ ыкли гъэпсэфыгъо уахътэр зыщагъэклорэ Гупчэ дэтых, этнографическэ музей, мэщыт, почтэ, медпункт, Сбер-банкым икыутамэ ялэх, спортым, творчествэм зыщыпылъыщхэми щыклэхэрэп. Общественнэ ор-ганизациехэм, нахьыжхэм я Совет, «Чылэ Хасэм», чыплэ зыгъэлорышлэжыгъэ органхэм,

лъэкпъ культурэм и Гупчэу «Шапсыгъ» зыфилорэм чанэу лоф ашлэ. Автомобиль гъогу дэгъу фашыгъ, зэхьыныгъэм иамалхэр агъэфедэх, гъэстыны-

пхъэ шхуантлэри къалэклэхъэ. Тлопсэ районыр зыпштэклэ, социальнэ инфраструктурэр анахь зыщызэтэгъэпсыхъагъэр Агуй-Шапсыгъ ары.

— *Мыщ икъоджэ дэхэм лоф адэпшлэныр псынклэ ыкли кыны, —* ело Ныбыгъу псэуплэ коим ипашэу Артем Бересневым. — *Къэ-зыгъэпсынклэрэ цыфэу дэхэм пшэрылтэу афэпшлэрэ хэзыгъэ имыгъу агъэцкълэным, ищыклагъэмэ Гъыбэгъу хьунхэм, кыбгъоуцонхэм зэрэфэхъазырхэм уицыхъэ зэрэтелгыр, сьд фэдэрэ лофтхъабзи чанэу кы-зэрэхъалажыгъэхэр ары. Ныбджэгъу дэгъух, зэ-къошныгъэм уасэ фашыгъ алгъэкы. Гуклэгъу ахэлъ,*

хъаклэм хьалэлэу пэ-гъокыгъ. Кыныр къо-джэдэхэм бэдэдэ пшэ-рылтэ кызырэфашыгъэр, зыфаехэу кыралотыкы-рэр зэрэмымаклэр ары. Гу-щылэу птыгъэм рыклорэм лэжэу кыбгъэплэх, умы-гъэцкълэжыгъуи кып-шлокыщтхэп. Нэмыкыгъуи

кыдалыты, къуаджэм имэфэклэ лэжэу зырагъэушъомбгъугъэп. Мэфэклэ программэр клэко ашы-гъагъ, клэлэцыкыгъэхэр зыхэ-хъогъухэмрэ дзюдомклэ зэнэ-къокыгъэх, мэфэклэ зэхъхэ ыкли концерт шылагъэх.

Тлопсэ районым, Шъачэ, Краснодар къарыкыгъэ хъа-клэхэр лофтхъабзэхэм ахэлэжъа-гъэх, къоджэдэхэм ямэфэклэ къафэгъушлэуагъэх. Шапсыгъэхэм я Адыгэ Хасэ ипашэу Клакыхъу Мэджыдэ АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат Агуй-Шапсыгъэ иубилей пэе кызщафэгъушлорэ писъмэм къафеджэгъ.

Якъоджэ гупсэ хэхъоныгъэхэр егъэшлыгъэнхэм зилахьышлэу хэзылхъагъэу ащ дэхэри агъэ-шлэуагъэх, щытхъу ыкли рэзэны-гъэ тхылхэмклэ кыхагъэщы-гъэх.

Пстэумэ ауж концертэу шыла-гъэм хэлэжъагъэх къэшъокло ансамблэу «Зори Шапсуги», инструментальнэ ансамблэу «Современный Кавказ» зы-филэхэрэр, оредылохэу Нэгъуцу Зауррэ Сусаннэрэ, Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлыкъар ыкли Къэрэ-щэе-Щэрджэс республикэхэм язаслуженнэ артистэу Быштэ Азамат, Адыгеим ыкли Къэрэ-щэе-Щэрджэс язаслуженнэ артистэу, музыкантэу Лыбзыу Аспъан.

НЫБЭ Анзор.

лоф адэпшлэныр псынклэ ыкли кыны, — ело Ныбыгъу псэуплэ коим ипашэу Артем Бересневым. — *Къэ-зыгъэпсынклэрэ цыфэу дэхэм пшэрылтэу афэпшлэрэ хэзыгъэ имыгъу агъэцкълэным, ищыклагъэмэ Гъыбэгъу хьунхэм, кыбгъоуцонхэм зэрэфэхъазырхэм уицыхъэ зэрэтелгыр, сьд фэдэрэ лофтхъабзи чанэу кы-зэрэхъалажыгъэхэр ары. Ныбджэгъу дэгъух, зэ-къошныгъэм уасэ фашыгъ алгъэкы. Гуклэгъу ахэлъ,*

Непэ дунаим техъухьэрэр

ЛэужыкIэр шIэныгъэ гъогум тырещэ

2022-рэ ильэсыр, Адыгеим къэралыгъо гъэпсыкIэ зигъотыгъэр ильэси 100 зыщыхъугъэр, мэфэкI зэфэшхьафхэу лъапкымкIэ мэхъанэ зилэхэмкIэ бай.

Тарихъ мэфэкI иным ихэ-гъэунафыкIын ильэсым кыкIоцI чанэу хэлэжыагъ ыкIи хэлэжыагъ Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу тхылъеджакIэр. ИкIэлэеджакIо чанхэм апае ащ Iофтхьэбзэ гъэшIэгъоныбэ зэхичагъ. Ахэр зэкIэ пIуныгъэ-гъэсэнэгъэр гъэпытэгъэным, шIэныгъэм уасэу иIэр лIэужыкIэм гурыгъэ-логъэным ыкIи цыIэныгъэм кыгъэуцурэ упчIабэмэ алы-лэсэу, ахэм джэуап афагъотэу егъэсэгъэнхэм фэшIушIэ, кIэлэцIыкIу тхылъеджакIэм ило-фышIэхэм пшъэрыл инэу зэшIуахыхэрэм ащыц.

Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу тхылъеджакIэм идиректор игуадзэу Даур Саидэ кызырIуагъэмкIэ, 2022-рэ ильэсыр кызырIуагъэм щегъэжыагъэу мы бжыхъэ мазэхэм кьанэсыжыэу мэфэкI иным фэгъэхьыгъэу ашIагъэр макIэп. ТхылъеджакIэм ифойе тхылъ кьэгъэлъэгъонэу «Живи и процветай, моя Адыгея!» зыфилоу республикэм тарихъ лъапсэр зэридзыгъэр кызыло-тыкIырэ тхылъхэр зыхэлъыр, лъапкым ицIыф пэрытхэр, ичIыопс хьалэмэт, икультурэ ыкIи ишэн-хабзэхэр кызыло-тагъэхэр ащ зэрэщыгъэфедатгъэхэр, ильэс реным ар агъэ-кIэжыизэ кызырагъэлагъорэр Саидэ кыIуагъ.

Адыгеим къэралыгъо гъэпсы-кIэ зигъотыгъэр ильэси 100 зыщыхъурэм ехъулэу мэкъу-гъум адыгэ литературэмрэ библиографиемрэкIэ отделим мэфэкI кыIотыкIын «Выдаю-щийся сын Адыгеи» ылоу, Ады-гэ автоном хэкум иапэрэ Iэш-хэтетыгъэу Хьахьурэтэ Шыхьан-чэрые фэгъэхьыгъэу зэхичэ-гъагъ. Ащ тхылъеджэ чанхэр ыкIи лицееу N 19-м игъэмэфэ лагерь зыщызгъэпсэфырэ еджа-кIохэр хагъэлэжыагъэх. Хьахь-урэтэ Шыхьанчэрые ищыIакIэ, иеджакIэ, адыгэ лъапкым псэукIэ тынч фыхэхыгъэныр зыфызэшIокIыгъэу, большевикэу Ш. У. Хьахьуратэр зэрэщытыгъэр мы IофтхьабзэмкIэ афыралотыкIыгъ. Адыгэ автоном хэкур зэрагъэпсыгъэм фэгъэхьыгъэ электроннэ лъэтегъэуцор ялагъ.

Бэдзэогъум и 27-м, Адыгэ автономыр зызэхачагъэр ильэ-си 100 зыхъугъэм, республикэ кIэлэцIыкIу тхылъеджакIэм ли-тературнэ-музыкальнэ компо-зициеу «До чего же он хорош, край, в котором ты живешь!» зыфилоурэ шыкIуагъ. Ащ кIэлэ-цIыкIу гъэсэпIэ гупчэу «Смай-лик» зыцIэм кыкIыгъэхэр хэлэ-жыагъэх. МэфэкI видеолъэте-гъэуцэу «Адыгееу — гум икIэ-сэ хэкур» зыфилоурэ кьафа-гъэлъэгъуагъ. Ащ ыуж Адыгэ

автоном хэкур зэрагъэпсыгъэр ыкIи Адыгеим икъэралыгъо тамыгъэхэу гербыр, быракъыр, гимныр зэрэщытхэр кьафалот-агъ, тамыгъэ пэпчэ имэхъанэ кыщыуцугъэх.

МэфэкI Iофтхьабзэм хэлэ-жьэрэ кIэлэцIыкIухэр адыгэ джэгукIэхэу «НэшъуупыцI», «ПэлочIалъхъ», «Лъэкъо зэкъо

пкIэн» зыфилохэрэмкIэ агъэджэ-гугъэх.

Ионыгъом и 2-р Мыекъуапэ имэфагъ. «Город в долине яблонь» зыфилоурэ краеведческэ сыхъатыр ащ тегъэпсыхъэгъагъ. ЛIэужыкIэм кьалэм итарихъи, инепэрэ цыIакIи, икъэкIошт зыфэдэцтэу алытэрэри кьа-фыралотыкIыгъ. КIэлэеджэкIо

лүшхэр ягуапэу викторинэм хэлэжыагъэх, анахъ сэнауцхэм ашIэрэр зэрэбэр мэфэкIым кыщыльэгъуагъ.

Ионыгъом и 28-р — адыгэ шъуашэм и Мафэ Адыгеим игъэкIотыгъэу шыагъэунафыкIы. Ар ини цыкIуи зэфэдэу анахъ якIэсэ мэфэкIхэм ащыц. КIэлэ-цIыкIухэм ахэтых адыгэ кьа-шъохэр кьэзышIхэу, ахэм за-фэзыгъасэхэрэр, адыгэ лъапкы шъуашэри зыщалъэ. Мы мэфэкI сыхъатым еджакIохэри, кIэлэ-цIыкIу IыгыпIэм кырашчыгъэ-хэри хэлэжыагъэх «Лъапкы шъуашэр — силъапкы ынап, икIэн» зыфилоурэ кыIотыкIыныр лъэшэу гъэшIэгъоныгъ. Адыгэ шъуашэм и Мафэ цыIэ зэрэхъу-гъэр, адыгэ шъуашэхэр зэрэзэ-текIыхэрэр — бзылфыгъэ ыкIи хульфыгъэ шъуашэхэр зыфэ-дэхэр, адыгэ шъуашэр зызыщы-плъэкIэ ащ узэригъэбжышIорэр, пкыыр нахъ хэлпэтыкIэу узэрэ-зыфигъэсакыжыырэр кьафалот-агъ. Фидеофильмэу шъуашэм-кIэ Iэпэлэсэу СтIашъу Юрэ фэгъэхьыгъэм щыц рагъэплъы-гъэх. КIэлэцIыкIухэмкIэ гум нахъ кьинэжыэу цытыгъэр ежхэр адыгэ шъуашэр ащыгъэу кы-зэрэшъуагъэхэр, хэгъэгум, хэкум, республикэм яхьылэгъэ усэхэр ыкIи орадхэр кызыралуа-гъэхэр ары.

Даур Саидэ анахъ кыыхыгъэ-щыгъэр мэфэкI Iофтхьабзэ пэпчэ гъэсэнэгъэ-пIуныгъэ мэхъанэ куу иIэу, кыткIэхъу-хьэрэ кIэлэцIыкIухэм ядунэелъэ-гукIэ, ядунэепплъыкIэ агъэбаеу зэрэщытыгъэр ары.

КъытэшIэкIыгъэ дунаир ыкIи щыIакIэр

Гъэбэжъуль, дэрмэн пыль

ЗыфасIорэр бжыхьэр ары. Ащ дэулэурэр сыдигъокIи егъэгъушIожы. Чыгур, шыкур, тихъой, пIэпызырэр кыщыкIышт.

Мыгъатхэ сэри къуаджэм сызэкIом, хатэм сьдэхъагъ, зэрашI хабзэу, натрыф, картоф, бжыны, нэмыкIхэр згъэтысхъа-гъэх, сикIэсэ чыгум сыхэлэбагъ. Чыгхэм сядэхэшIагъ сакъы-декIокIызэ, акIышхэ стхъагъэмэ Iэ ащыфагъ, ошх зыщымыIэр шукIае шлагъэти, псы щэлъэ зырыз акIэзгъэхъагъ, розэ куашэу моIкIэ-мыкIэ зыкыщы-зыштагъэхэм зэрэсикIасэхэр язгъэшIагъ, макIэу сахэупхъу-хъагъ, псы «егъэшъуагъэх».

Сьдми, сыхъупхъагъ. Тхъа-умэфэ мэфитIу ужым тIэкIу сIапкы-лъапкыхэр зэхэукIыхъгъэ хъазырэгъэми, сыгуи сшъуи нахъ псэ ахэлъыгъ.

Ары. Тхъагъо къуаджэр. Укызыщыхъугъэу, лъэпэрыкIор зыщыпшIыгъэм фэдэ хъун цыIэп: щыфаб, щытынч, щы-гупсэп шхи, узашъуи гур кы-кIаубыт. СызгъэгъушIопагъэр хэтэкIыбым пырэжыые кондэ шхъабырзбэ дахэу зыкыщы-зыIэтыгъэр ары; сисабыиго-

кIэлэцIыкIу гъо лъэхъан нэм кыкIэуцожыгъ. Зэрэклассэу тызэхэтэу, тиапэрэ кIэлэегъэ-джагъэу Ордэн Дзэгъаштэ къуа-джэм пэлъушъыогъэ мэз бырзбэ шхъапырацэм төшэ: тIурытIоу тызэгот, октябрятэ оредыр кIэтэгъэщы:

**Классымэ тарысмэ,
Тегугъоу тэ теджэ.
Мэфэкир кытфэсмэ,
Оредыр тэгъаджэ.
Теджэ, тэ теджэ,
Теджэ зэпыт.
Тхылъыр тикIасэшъ,
Цыфы тыхъун...**

Мэзым тыкъэсы, пшысэу кытщэхъу: бзыу цыргъ-щыр-гым кызылепгъаджэ. ТхъакIум-кIыхъэ штагъэр кызыкIолъэ-тым, тигушIогъуагъэми, кыизэ-теуцауагъэп. Шхъомч, кужъэе ыкIи мые чыгхэр цызепэлутых, уелэбэх кьодиемэ, уилалымэкъ кьаушъэшт. МыдыкIэ тикIэлэе-гъаджэ гъэпсэф имыIэу етIуп-щыгъэу зыгорэ кьелуатэ: «Ти-къуаджэ мы чыпIэм кызытIы-

сыгъэр ильэси 100 хъугъэ ...» (1962-р IоцIыгъэ, зэрэхъурэм-кIэ, 1862-рэ ильэсыр арыгъэ), ау тэ «ащ фэдици...» зэрэтIуа-гъэм нэмыкIэу тыпылбгъэшхоп.

Тэ тлэгъурэ гъэшIэгъоныбэм, мэз хьалэмэтым идэхэгъэ-баи-гъэ тызэлъуытыгъ зэкIэми етIупщыгъэу тэшынэ: зым шхъомчыр, адрэм — пырэжыыр, яцэнэрэм — кужъ шэгъэ дахэхэр... Мафэр тэ кытфашы-гъэм фэдэу нэгъушIу: тыгъэ нэгъушхор, гур ыгъэшIоу, мэз шIункIыр кыгъэнэфэу, мыбэ-шхоми, макIэу тыкыгъэфабэу кытпшъащыт; ащ нахъ хупхъэ-жыэу ыналэ кыттет Дзэгъашт Хусеновичым: «А Нурет, а Саид, шъуикофтэ фабэхэр сыда зы-щышъухыгъэх?» — зызыульэ-пцIыгъэ шъэожьыехэм афигъэ-пыти, яцуакъэхэр зыщаригъэ-лэжыгъэх. Ау тэ тикофтэхэр дгъотыжхэрэп, нэмыз-лумызэу тыкъэуцугъ, джащыгъум, тикласс шъэожьые Iуш дэдагъэу (щы-лэжъэп) КъэпIан къэгъузэ-

жъуагъ: «Сэ сэшIэ, ахэр модэ мэхэхъагъум дэжъ щыт куандэм тельых». Тэри тыгу кьэкIыжы тыкъэгъушIожыгъ, ежъ КъэпIан, цыф емыльэугъэу, чъэкIэ ащ нэси, зэпшъэшъэгъу цыкIуитIум тикофтэхэр кытфихыжыгъ.

МыдыкIэ тикIэлэегъаджэ пшысэ дахэу мэз кьэбарыбэр — хэси, ашхи, псэушъхыи, бзыуи, нэмыкIи псэ зэрялэр, ахэм яшIуагъэ кызырэтэкIырэр, ау узфэсакъын фаехэри блэхэм зэрэхэтхэри кызыелом, тыз-фэежъ цымыIэу тэ, пшъэшъэ-жыыехэм, кыкIэлэагъ...

Тыпшъыгъэми гу пытымытэу, жыи кьэбзэ хъуаур тыгу щизэу зылутцагъэу, тынэгъушъоми шэ-плъыгъэкIэ макIэр кьакIэхъа-гъэу, тикIэлэегъаджэ, тэ, зде-джэхэрэми, тызэфэрэзэжыэу, тилалымэкъ цыкIухэр ушъагъэу, тхэхъагъэу, къуаджэм тыкы-дэхъажыгъ, тиорэд макъэ зы-лэтызэ чылэм зыдигуащэщыгъ. Сьдэу уимыкIэсэщта бжыхъэ гъомылэ Iанэр, дышъэ пкIашъэ-кIэ чIыр кьэзыфапэрэр?

Ащ кыщыублагъэу типсыхъоу Фарзэ псы макIэп дэчыгъэр, тэри, шыкур, цыфы тыхъугъ. Ны-ты мыпшъыжхэм, тиапэрэ кIэлэегъаджэ ыкIи кIэлэегъэджэ дэгъубэу педучилищым, кIэлэ-

егъэджэ институтым сачезыгъэ-джагъэхэм «тхъауегъэпсэу» иныр кьалэжыгъ.

Тиадыгэ къуаджэхэр! Ахэр пстэуми типытапIэх, тикъежъа-пIэх, тпсэ зыхэлъых. Ау, гухэкI-ми, непэ, ыпэкIэ фэдэу, къуа-джэу кызыдэхъухъагъэу, зыща-пIугъэу, зыщеджагъэр, анахъэу хульфыгъэ кIалэхэм, лIэкъо лъапсэу алытэхэрэм, кырадзэ-жыырэр. Ны-тыхэм, ныжъ-тыжъ-хэм алэ зэкIэдзагъэу ашIыгъэ унэшхуи, нэмыкI бгъагы ащэ-жыхьэхъэ, кьалэм мэкIожыхъ, ащыгъум кьо (кIалэ) зыкIыуилэ-щтыр сыда?! ГухэкIми, тиреспу-бликэ зэфэдэкIэ кызыепкIухыи, мы кьэсIуагъэр зэрэщыпкьэр нафэ кыпфэхъушт. Цыфыбэр, сабий щхы мэкъэ чэфыр, гу-шIуагъор, насыпыр, тхъагъор зыдизыгъэ чылэхэр зэхъокIы-гъэх. МоIкIэ-мыкIэ кьарыкIырэ лъапкы зэфэшхьафхэм ащыц-хэр тикъуаджэхэм адиз хъугъэх, аузэ адыгалсэу адэтIыгъэри нахъ макIэ мэхъу. Тикъуаджэхэр тэ, адыгэхэм, тикъуапIэх, титын-чыпIэх, тигушIысапIэх, ахэр телэфэхэ тыбай, тыцIыф, ты-лъапкы.

**НэкIубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
МАМЫРЫКЪО Нурит.**

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Физическэ культурэмрэ спортымрэ яхылаагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыг

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ илъэсым чъэныогъум и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Физическэ культурэмрэ спортымрэ яхылаагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыг

Адыгэ Республикэм и Законэу «Физическэ культурэмрэ спортымрэ яхылаагъ» зыфиорэм и 212-р зытэтэу 2008-рэ илъэсым шэклогъум и 6-м кыдэклыгъэм мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 4-рэ статья иапэрэ пункт хэт гуцылэу «спортыр» зыфиорэм ычыплэклэ гуцылэхэу «спортри хэтэу» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм;

2) я 5-рэ статья хэт гуцылэхэу «къэралыгъо хабэр» зыфиохэрэр хэгъэклыгъэнхэм;

3) я 5-рэ статья иапэрэ лахь:

а) апэрэ абзацым хэт гуцылэхэу «къэралыгъо хабэр» зыфиохэрэр хэгъэклыгъэнхэм;

б) я 6-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнхэм;

«6) клэццыкы-ныбжыкы спортым зегъэушъом-бгъыгъэнхэм»;

в) я 13-рэ пункт кыуачлэ имылэжъэу лытэгъэнхэм;

г) я 16-рэ пункт кыуачлэ имылэжъэу лытэгъэнхэм;

д) я 21-рэ пункт кыуачлэ имылэжъэу лытэгъэнхэм;

4) я 5-рэ статья ия 2-рэ лахь:

а) апэрэ абзацым хэт гуцылэхэу «къэралыгъо хабэр» зыфиохэрэр хэгъэклыгъэнхэм;

б) я 2-рэ пункт хэт гуцылэу «тренировкэхэр» зыфиорэм ычыплэклэ гуцылэхэу «еджэнымрэ тренировкэхэмрэ» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм;

5) я 6-рэ статья мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«Я 6-рэ статья. Адыгэ Республикэм ихэшыпыкыгъэ спорт командэхэр зэхэцгъэнхэр

1. Спорт лъэпкъ зэфэшхьафхэмклэ Адыгэ Республикэм ихэшыпыкыгъэ спорт командэ хэбаштхэм яспискэ зыхуэсырэр Адыгэ Республикэм игъэцэклэкло кыулыкыу физическэ культурэмрэ спортымрэ афэгъэзагъэр ары.

2. Шольыр ыкы Урысые зэнэкьокыу хэм ахэлэ-

жъэштхэм яспискэхэр зэхэзгъэуцорэр физическэ культурэмрэ спортымрэ афэгъэзэгъэ кыулыкыу ары».

6) я 7-рэ статья ия 2-рэ лахь кыуачлэ имылэжъэу лытэгъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кыуачлэ илэ зыхуэрэр

1. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кышыулабгъэу мы Законом кыуачлэ илэ мэхъу. Кыхимыубытэхэр а 1-рэ пункт, я 3-рэ пункт иподпунктхэу «б»-р ыкы «в»-р.

2. Зигугъу къэтшыгъэ пунктхэм 2023-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м кышыулабгъэу кыуачлэ ялэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПИЛ Мурат

кы. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 2, 2022-рэ илъэс
N 121

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу и Указ

Адыгэ Республикэм и Президент и Указэу N 50-р зытэтэу «Урысые Федерацием и Президент и Указэу «Федеральнэ къэралыгъо кыулыкыу лэнатлэ щызыубыты зышлоигъохэм кырахыплэрэ тхыльхэм яшъыпкъаплэ уплэкыгъэным ехылаагъ» зыфиорэу 2010-рэ илъэсым мэлъыфэгъум и 26-м кыдэклыгъэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыг

Федеральнэ законэу N 230-р зытэтэу «Къэралыгъо лэнатлэхэр зылыгъхэм яхъарджхэмрэ яхъахъхэмрэ зэрэзэдиштэхэрэр уплэкыгъэным ехылаагъ» зыфиорэу 2012-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 3-м кыдэклыгъэр щылэныгъэм щыпхырыщыгъэным пае **унашъо сэшлы:**

1. Адыгэ Республикэм и Президент и Указэу N 50-р зытэтэу «Урысые Федерацием и Президент и Указэу «Федеральнэ къэралыгъо кыулыкыу лэнатлэ щызыубыты зышлоигъохэм кырахыплэрэ тхыльхэм яшъыпкъаплэ уплэкыгъэным ехылаагъ» зыфиорэу 2010-рэ илъэсым мэлъыфэгъум и 26-м кыдэклыгъэм мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 2-рэ пункт:

а) я 8-рэ подпунктым хэт гуцылэу «зыгъэцаклэрэр» зыфиорэм ычыплэклэ гуцылэхэу «къольхъэ тын-ыхыным пэшлукыгъэнымклэ къэралыгъо информационнэ

системэу «Посейдон» зыфиорэр гъэфедэгъэнхэм» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм;

б) я 11-рэ подпунктым хэт гуцылэхэу «учрежденихэмрэ организациехэмрэ» зыфиохэрэм ачыплэклэ «къольхъэ тын-ыхыным пэшлукыу» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм;

в) я 12-рэ подпунктым хэт гуцылэу «зыгъэцаклэрэр» зыфиорэм ыуж «къольхъэ тын-ыхыным пэшлукыгъэным» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм;

г) я 13-рэ подпунктым иабзацэу «д»-р кыу тхыгъэнхэм: «д) къэралыгъо кыулыкыушлэм, ащ ишхъэгъусэ ыкы яклэццыкыу хэм яхъарджхэр уплэкыгъэнымклэ унашъо аштэным лъапсэ фэхъугъэхэр»;

2) я 3-рэ пункт «Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум» зыфиорэу гуцылэхэр хэгъэклыгъэнхэм;

3) я 4-рэ пункт «Адыгэ Республикэм и Консти-

туционнэ Хыкум» зыфиорэу гуцылэхэр хэгъэклыгъэнхэм;

4) гуадзэм:

а) я 13-рэ пункт:

— я 4-рэ подпунктым хэт гуцылэхэу «шыкыгъэ нэфагъэу щылэм тетэу» зыфиохэрэм ауж гуцылэхэу «къольхъэ тын-ыхыным пэшлукыу амалхэр» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм;

— я 6-рэ подпунктым хэт гуцылэу «зыгъэцаклэрэр» зыфиорэм ыуж гуцылэхэу «къольхъэ тын-ыхыным» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кышегъэ-жъагъэу мы Указым кыуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПИЛ Мурат

кы. Мыекъуапэ,
чъэныогъум и 25-рэ, 2022-рэ илъэс
N 123

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыопс къэкыуаплэхэмрэ лэзэплэ-зыгъэпсэфыплэхэмрэ яхылаагъ» зыфиорэм ия 3-рэ статья ия 3-рэ лахь зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыг

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ илъэсым чъэныогъум и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыопс къэкыуаплэхэмрэ лэзэплэ-зыгъэпсэфыплэхэмрэ яхылаагъ» зыфиорэм ия 3-рэ статья ия 3-рэ лахь мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыг

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыопс къэкыуаплэхэмрэ лэзэплэ-зыгъэпсэфыплэхэмрэ яхылаагъ» зыфиорэм ия 3-рэ статья ия 3-рэ лахь мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) апэрэ абзацым хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм ихъэралыгъо хабзэ игъэцэклэкло кыулыкыу» зыфиохэрэм ачыплэклэ гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм игъэцэклэкло кыулыкыу» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм;

2) мыщ фэдэ кыуауаплэ зилэ я 21-рэ пунктклар хэгъэхъогъэнхэм:

«21) шольыр мэхъанэ зилэ гъэпсэфыплэхэмрэ лэзэплэхэмрэ ягуунапкъэхэр тэрэзэу гъэнэфэгъэнхэр ыкы ахэр кыгъэгъунэгъэнхэр»;

Я 2-рэ статья. Мы Законом кыуачлэ илэ зыхуэрэр Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы Законом кыуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПИЛ Мурат кы. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 2, 2022-рэ илъэс
N 124

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм лощлэным епхыгъэ зэфыщытыклэу илхэм, шольыр нэшанэу ащклэ щылэхэм ялытыгъэу 2023-рэ илъэсымклэ укызыпкырыкынын фаеу щыт лъэныкьохэмклэ коэффициентым игъэнэфэн ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ илъэсым чъэныогъум и 26-м ыштагъ

Урысые Федерацием хэбзэлахъхэмклэ и Кодекс ия 227-рэ статья тегъэпсыхъагъэу мы Законыр аштагъ.

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм лощлэным епхыгъэ зэфыщытыклэу илхэм, шольыр нэшанэу ащклэ щылэхэм ялытыгъэу 2023-рэ илъэсымклэ укызыпкырыкынын фаеу щыт лъэныкьохэмклэ коэффициентым игъэнэфэн ехылаагъ

2023-рэ илъэсымклэ укызыпкырыкынын фаеу щыт лъэныкьохэмклэ коэффициентыр 1,796-м нэсынэу гъэнэфэгъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кыуачлэ илэ зыхуэрэр

2023-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м кышыулабгъэу мы Законом кыуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПИЛ Мурат

кы. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 2, 2022-рэ илъэс
N 128

Адыгэ Республикэм лощлэнымрэ социальнэ хэбхоньгъэмрэклэ и Министертвэ иунашъу

«Социальнэ такси» зыфиорэу кыулыкыу ехылаагъэу положением зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыг

Джырэклэ кыуачлэ зилэ хэбзэгъэуцугъэу щылэм диштэным пае **унашъо сэшлы:**

1. «Социальнэ такси» зыфиорэу кыулыкыу ехылаагъэу положением зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ унашъоу N 84-р зытэтэу 2015-рэ илъэсым мэлъыфэгъум и 7-м кыдэклыгъэм зэхьоклыныгъэ фэшлыгъэнхэм, я 5-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнхэм;

«5. Кыулыкыу лощлэнклэ кызыфигъэфедэрэр нэмык лощлэн лъэпкъхэм кьахэкирэ фэдэр ары.»

2. Къэбар-правовой отделым:

1) мы унашъор Адыгэ Республикэм лощлэнымрэ социальнэ хэбхоньгъэмрэклэ и Министерствэ исайт ыкы гъэцэклэкло кыулыкыу хэм я Интернет-сайт кьаригъэхъанэу;

2) мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джаш фэдэу мазэм зэ кыдэклырэ тхыльэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэу-цугъэ зэхэуагъагъэхэр» зыфиохэрэм алэкигъэхъанэу.

3. Унашъом игъэцэклэн зэрэклорэм сэ сшъхэклэ сылъыплэнэу зыфэсэгъазэ.

МИНИСТРЭУ МЫРЗЭ Джанбэч

кы. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 9, 2022-рэ илъэс
N 263

Искусствэм и цыфхэр

Аслъан ипщынэ егъэжъынчы

Зелъашлэрэ пчынаоу, композиторэу Лыбзыу Аслъан ипчы-хъэзэхыхэр тыгъэзэм и 6 — 7-м Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние цыклоштых.

— Концертым артистэу хэлэжьэщтыр макъ, искусствэр зыгу рыхьыхэрэр дгъагушлэхэ тшлоигъу, — кытылуагъ Адыгэ Республикэм, Къэрэщэ-Щэрджэсым язаслуженнэ артистэу Лыбзыу Аслъан.

— Ацлэхэр кьемылоштыи кунхэм тащыгъэгъуазба?

— Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние иоркестрэ имузыкантхэр, лъэпкъ зэфэшхьафхэм ащыщ музыкантхэр, республикэм искусствэхэмкӀэ иколледжэу Тхьабысымэ Умарэ ыцӀэ зыхьырым щеджэхэр, нэмыкӀхэри хэлэжьэщтых. Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу Нэхэе Тэмарэ ыгъэсэрэ орэдыло ныбжьыкӀэхэр сигуапэу зэхыхэм кьезгъэблэгъагъэх.

— НыбжьыкӀэ снаушхэм зауш-тынымкӀэ ащ фэдэ зэхыхэр зыгъэсанӀэ афэхьух.

— ЗэкӀэ концертым хэлэжьэщтхэр артист мыхъунхэки пшӀэхэщтӀ. Концертым зыфагъэхьазырэ гуетыныгъэу кызыхагъафэрэр цыӀэныгъэм шӀукӀэ кыщятэжъыштыу сэлъытӀ.

— Адыгэмэ зралоу, шӀэныгъэ лыерэ сэнэхьат лыерэ цыӀэн.

— Музыкантхэр, ныбжьыкӀэхэр зӀукӀэ-щтых. Адыгэ мэкъамэхэр, лъэпкъхэм яискусствэ ащызелъашлэрэ орэдхэр, кӀэу аусыгъэхэр пчыхъэзэхыхэхэм ащызэхыхьыштых. Концертхэр шӀукӀэ цыфхэм агу кӀынэжъыштых. НыбжьыкӀэхэр сэнэхьатэу кыыхыхьыштым нахь куоу егупшысэщтых.

Тарихьым инэкӀубгъохэр

— Пчыхъэзэхыхэм ипроект сыдалъансэ фэхьугъэр?

— Лъэпкъ искусствэм хэпшыкӀэу зеушъомбгъу. Адыгеим икомпозиторхэу КӀубэ Щэбан, Натхьо Джанхьот, нэмыкӀхэм аусыгъэхэм ядгъэдэлъуштых. МэщбэшӀэ Исхьакъ, Къумпыл Къадырбэч, ЯхьулӀэ Сэфэр, Жэнэ Къы-

рымызэ, фэшхьафхэм ягушӀлэхэм атехыгъэ орэдхэр дунаим щӀэлъх. «Исламыем» ихудожественнэ пашэу, композиторэу Нэхэе Аслъан ансамблэм пае зэригъэфэгъэ произведенихэр лӀкыб къэралхэм ащашӀэх. Тиконцерт дгъэхьазырэ, адыгэ музыкальнэ искусствэм ихэхьоныгъэхэр кыдэтлыгъагъэх.

— Щысэ кӀэхьы тшлоигъу.

— Адыгэ мэкъамэхэр пчынэмкӀэ, нэмыкӀ лэмэ-псымэхэмкӀэ кьедгъалохэ зыхьукӀэ, хабзэу илэхэр тэгъэфедэх. Академическэ музыкэм хэушхьафыкыгъэ еклӀлӀкӀэ фэтшы. Ащ нэмыкӀэу лъэпкъ музыкальнэ искусствэр дунаим зэрэщашлэрэр кыдэтлытэзэ, еклӀлӀкӀэ хэхыгъэу фэтшырэр концертым кыщыдгъэлъэгъошт. Ижырэ орэдхэр нахь гъӀкӀэжыгъэхэу, непэрэ мафэм диштэхэу лъэпкъ зэфэшхьафхэм зэхьадгъэхы тшлоигъу.

— Аслъан, Урысыем ишӀолгырхэм, Тыркуем, США-м, Германием, Израиль, Иорданием, Зэхэт Араб Эмиратхэм, нэмыкӀхэм уащылагъ, уищынэ ымакӀэ зэхьабгъэхыгъ. Уигухэлъ благъэхэр кыталоба?

— Тыдэ сыкӀуагъэми, адыгэ музыкальнэ искусствэр згъэжъынчы сшлоигъу. Культурэм лъэпкъхэр зэрэзэфыщэхэрэр, цыфыр зэриплурэр, мамыр цылакӀэр нахь дахэ зэришӀырэр сисэнэхьат кыщызгъэлъагъо сшлоигъу. Шэклогум и 23-м Адыгэ Республикэм исурэт кьэгъэлъэгъуапӀэ ситворчествэ ехьылӀгъэ пчыхъэзэхыхэр цыклошт. Искусствэр зышӀогъэшӀгъонхэр кьесэгъблагъэх, згъэгъушлэхэ сшлоигъу.

— Уимурадхэр Тхьэм кыбдегъэхьух.

— Тхьауегъэлсэу.

Зэхьышагъэр ыкӀи кыдзыгъэжыгъэр: АР-м лъэпкъ лӀфхэмкӀэ, лӀкыб къэралхэм ащысэрэ тильэпкъэгъухэм адырӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи кьэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр: 385000
кӀ. МыекъуапӀэ, ур. Крестьянскэр, 236

Редакционер зылъашӀэр: 385000, кӀ. МыекъуапӀэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79

Редакцием авторхэм кӀаихьырэр А4-кӀэ заджэхэр тхьапэхэу зипчгъагъӀэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рӀ дӀгъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкӀунэу цытӀ. Мы шапхъэхэм адимыштыр тхыгъэхэр редакцием зӀкӀегъӀложьых.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зышаушыхьатыгъэр: УФ-м хэутын лӀфхэмкӀэ, телерадиокъэтынхэмкӀэ ыкӀи зӀлы-лӀсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Тemyр-Кавказ чыплӀэ гъӀорышӀанӀ, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кӀ. МыекъуапӀэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗӀкӀэмкӀи пчгъагъэр 4656
Индексхэр П 4326 П 3816
Зак. 2073

Хэутынм узщыкӀэтхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шхьалэр МӀшлӀэкъо С. А.

ПшӀэдӀкыжъ зыхьырэ секретарыр ЖакӀэмыкӀо А. 3.

Футбол

Абхъазыр — Адыгеир

Абхъаз Республикэр — Адыгэ Республикэр — 1:1 (1:1).

Абхъазымрэ Адыгеимрэ футболымкӀэ яхэшыпыкыгъэ командэхэм яныбджэгъу зӀукӀэгъу джырӀблагъэ Сыхъум цыкӀуагъ.

Адыгеим ихэшыпыкыгъэ командэ щ-

шлагъэхэр: Р. ЛыщӀэкъу, М. Къэбж, Т. Хьуа-кӀо, А. ХьасанӀэкъу, М. ДелӀэкъу, А. ДелӀэкъу, М. Къат, Д. Жирнов, А. ШхьӀэлахь, А. Датхьужь, Т. Гыщ.

ЯтӀонэрэ едзыгъом зӀукӀэгъум хэлэжъа-

гъэхэр: А. Жанэ, А. АкӀгъу, И. ТхьалджӀэкъу, Д. Герматко, Д. Жолобов, А. АбрӀдж.

Адыгэ Республикэм ихэшыпыкыгъэ командэ итренер шхьалэр ПӀэунэжэ Азэмат. Абхъазым ихэшыпыкыгъэ командэ итренер шхьалэр Бислан Гублия.

ЗӀкӀош республикэхэм яныбджэгъу зӀукӀэгъу зӀрӀкӀуагъэм, тапӀки зӀрӀзӀэдешӀӀштхэм афӀгъэхьыгъэ тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» кыхиутыштых.